

Projekt Samorządu Województwa Zachodniopomorskiego
i Parlamentu Meklemburgii-Pomorza Przedniego

Perspektywy młodzieży w regionach po wejściu Polski do Unii Europejskiej

Poradnik dla młodzieży

Poradnik dla młodzieży powstał w trakcie realizacji projektu "Perspektywy młodzieży w regionach po wejściu Polski do Unii Europejskiej". Podczas dwóch spotkań w Szczecinie 24-25 lutego i 18-20 kwietnia 2004 r. w Schwerinie młodzież wraz z przedstawicielami deputowanych Parlamentu Meklemburgii Pomorza Przedniego i Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego pracowała w pięciu grupach roboczych. Były to: grupa robocza ds. Parlamentu Młodzieżowego, grupa ds. Sekretariatu Młodzieży, grupa opracowująca projekt współpracy młodzieżowej, grupa ds. strony internetowej i nasza - grupa ds. poradnika dla młodzieży.

Podczas wspólnych dyskusji ustaliliśmy jakie tematy poruszymy w naszym poradniku, a czas pomiędzy spotkaniami wykorzystaliśmy na zbieranie informacji.

Końcowy efekt jest więc dziełem zbiorowym naszej grupy - młodzieży polskiej, młodzieży niemieckiej, deputowanych parlamentu i radnych sejmiku - w składzie: Justyna Celiriska, Justyna Grzelak, Michał Matlak, Tomasz Osman, Łukasz Rocztejn, Magdalena Słomiriska, Juliane Haese, Theres Prager, Anja Rasim, Magdalena Kowalczyk, Christian Lubstorf, Gadly Muttik, Mirosław Barcikowski, Czesława Nowak, Monika Zajączkowska, Torsten Renz i Heike Polzin.

Za razem spędzony czas i za wspólną pracę każdemu z nich serdecznie dziękuję

Małgorzata Ludwiczek

Wizytator Kuratorium Oświaty w Szczecinie

Ekspert (Grupa V)

Redakcja

Praca zbiorowa pod redakcją Małgorzaty Ludwiczek

Projekt okładki i skład

Jarosław Czyżyński

Rysunki

Iwona Korpaczewska

Wydawca

Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego

70-540 Szczecin, ul. Korsarzy 34,

tel. (0-91) 48 93 969, (0-91) 48 93 968

e-mail: sejmik@wzp.pl, www.um-zachodniopomorskie.pl

Redakcja techniczna i tłumaczenia

Instytut InBIT Polska 70-385 Szczecin, ul. A. Mickiewicza 47,

tel. (0-91) 423 3311, fax (0-91) 423 0 777 e-mail: szczecin@inbit.pl, www.inbit.pl

Niniejsza publikacja została wsparta ze środków Unii Europejskiej.

Wyrażone w niej poglądy są poglądami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego i w żadnym wypadku nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Unii Europejskiej.

WSTĘP

Droga Młodzieży,

oddajemy Wam ten poradnik z nadzieją, że zainteresuje Was i będzie dobrym drogowskazem w poszukiwaniach pracy, partnerów do współpracy oraz informacji o wspólnej Europie.

Jest on efektem wspólnej pracy niemieckiej i polskiej młodzieży wraz z politykami obu naszych regionów. W trosce o Waszą przyszłość i naszego regionu, postanowiliśmy z Panią Prezydent Sylwią Bretschneider pokazać Wam, że istnieją perspektywy pracy i rozwoju na Pomorzu. Wspólnie z młodzieżą i politykami podczas warsztatów zastanawialiśmy się jak przekazać tę wiedzę i pomóc w poszukiwaniu dróg rozwoju dla młodzieży. Wypracowaliśmy projekty, które stanowią platformę dla dalszych działań i od Was i Waszej aktywności teraz zależy w jaki sposób potraficie je wykorzystać w procesie demokratyzacji.

Powstaje Parlament Młodzieżowy Województwa Zachodniopomorskiego, który będzie fundamentem aktywności polskich i niemieckich środowisk młodzieżowych. Zaplanowano również powołanie Sekretariatu ds. Młodzieży, który będzie w przyszłości stanowić instytucjonalną podstawę do kontynuacji projektowanego przedsięwzięcia. Macie też do dyspozycji polsko-niemiecką witrynę internetową.

Zachęcam Was również do odwiedzania strony internetowej i dzielenia się swoimi spostrzeżeniami. W świecie pełnym zagrożeń i niepewności dajemy Wam instrumenty do pozytywnego działania, które pozwolą odnaleźć właściwą drogę i możliwości rozwoju oraz pracy w naszych pięknych regionach.

Mam nadzieję, że poradnik będzie źródłem pomocy i inspiracji w poszukiwaniach i społecznej aktywności, do której gorąco zachęcam.

Karol Osowski
Przewodniczący Sejmiku
Województwa Zachodniopomorskiego

Droga Młodzieży z Meklemburgii - Pomorza Przedniego i z Województwa Zachodniopomorskiego,

od dnia 1. Maja 2004 Unia Europejska powiększyła się o osiem Państw środkowo- i wschodnio-europejskich oraz Maltę i Cypr. Poprzez przystąpienie Rzeczypospolitej Polski Meklemburgia straciła swe dotychczasowe krańcowe położenie, a niegdyś dzieląca granica stała się elementem łączącym w Europie. My, kraje nadbałtyckie, już teraz czujemy, że w tej większej Europie regiony odgrywać będą szczególną rolę. Euroregion Morza Bałtyckiego obejmuje 70 milionów mieszkańców. W tej Europie jedynie takie zadania powinny być przejmowane przez Brukselę czy Strasburg, które nie dają się rozwiązać na miejscu w gminach, powiatach czy regionach. Dlatego też ważne jest, abyśmy tu na miejscu, czyli np. w Schwerinie i Szczecinie zajmowali się naszymi wspólnymi sprawami i szukali możliwości rozwiązań.

Na tym tle należało rozumieć projekt "Perspektywy młodzieży w regionach po wejściu Polski do Unii Europejskiej", który realizowany był w lutym i kwietniu 2004 w Szczecinie i Schwerinie. Młodzi ludzie z Polski i Niemiec spotkali się i wspólnie opracowywali możliwości rozwiązań i pomocy, aby wskazać i poprawić perspektywy młodzieży w naszych regionach.

Niniejsza broszura jest wynikiem tego projektu. Ma ona przekazać informacje o ramowych warunkach dla młodych ludzi w Europie, a w szczególności w naszych regionach. Mam nadzieję, że informacje te przyczynią się do tego, że młodzi mieszkańcy Meklemburgii-Pomorza Przedniego i Województwa Zachodniopomorskiego lepiej się poznają i zaprzyjaźniają ze sobą.

Sylvia Bretschneider
Przewodnicząca Parlamentu Krajowego
Meklemburgii-Pomorza Przedniego

ROZDZIAŁ I

Razem w Europie

Początki

Idea zjednoczonej Europy dawno zrodziła się w umysłach filozofów i wizjonerów, choć nie mogła być zrealizowana. Już Wiktor Hugo stworzył perspektywę "Stanów Zjednoczonych Europy", inspirowaną ideałami humanistycznymi i pokojowymi. Ta wizja została jednak rozwiana przez dwie okrutne wojny, które zdewastowały kontynent w pierwszej połowie XX wieku.

Na zgliszczach II wojny światowej zbudowano nową nadzieję. Ludzie, którzy oparli się totalitaryzmowi w czasie wojny, odkryli w sobie determinację do położenia kresu międzynarodowym sporom i nienawiści w Europie, i do wprowadzenia trwałego pokoju pomiędzy wcześniejszymi wrogami. W latach od 1945 do 1950 r. grupa odważnych mężów stanu składająca się między innymi z Konrada Adenauera, Winstona Churchilla, Alcide'a de Gasperi i Roberta Schumana zaczęła przekonywać swoje narody do wkroczenia w nową erę. Nowy porządek w Europie Zachodniej byłby zbudowany na wspólnym interesie jej narodów i ludów, a u jego podstaw leżałyby traktaty gwarantujące praworządność i równość pomiędzy wszystkimi krajami.

Robert Schuman (francuski minister spraw zagranicznych) zainteresował się pomysłem, pierwotnie wysuniętym przez Jeana Monneta i 9 maja 1950 r. zaproponował utworzenie Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali (EWWiS). W krajach, które wcześniej walczyły przeciwko sobie, produkcja węgla i stali miała być umieszczona pod wspólną kontrolą "Wysokiej Władzy". W sposób praktyczny, ale również dość symboliczny, materiały wykorzystywane do wojny mogły stać się instrumentami zgody i pokoju.

Ten odważny krok przerodził się w wielki sukces. Zapoczątkował ponad pół wieku pokojowej współpracy między państwami członkowskimi Wspólnot Europejskich. Traktatem z Maastricht w 1992 r. powołano do istnienia Unię Europejską (UE) opartą na wspólnotowych instytucjach, które zostały wówczas wzmocnione i rozszerzone.

UE dołożyła starań, aby wesprzeć zjednoczenie Niemiec po upadku muru berlińskiego w 1989 r. W naturalny sposób, po upadku Związku Radzieckiego w 1991 r., kraje Europy Środkowej i Wschodniej, które przez dziesiątki lat żyły pod autorytarnymi rządami Układu Warszawskiego, ujrzwały swoją przyszłość w demokratycznej rodzinie narodów europejskich.

Rozwój

Dzisiejsza Unia Europejska jest efektem wysiłków podejmowanych przez ludzi działających na rzecz zjednoczonej Europy. UE została zbudowana na ich bardzo konkretnych osiągnięciach. W żadnej innej części świata suwerenne kraje nie zintegrowały swoich zadań do tego stopnia i w tak wielu istotnych dla swoich obywateli obszarach. UE stworzyła wspólną walutę i dynamiczny jednolity rynek, w ramach którego wszyscy ludzie, usługi, towary i kapitały mogą swobodnie przepływać. Unia dąży do tego, aby poprzez trwały rozwój społeczny i sprawiedliwą konkurencję, jak największa liczba ludzi mogła czerpać z korzyści płynących z jednolitego rynku.

Unia Europejska zbudowana jest na następujących fundamentach prawnych:

- Traktat Paryski, który ustanowił Europejską Wspólnotę Węgla i Stali (EWWiS) w 1951 r.
- Traktaty Rzymskie, które ustanowiły Europejską Wspólnotę Gospodarczą (EWG) oraz Europejską Wspólnotę Energii Atomowej (Euratom) w 1957 r.

Do traktatów założycielskich wprowadzono zmiany:

- Jednolitym Aktem Europejskim w 1986 r.
- Traktatem o Unii Europejskiej z Maastricht w 1992 r.
- Traktatem z Amsterdamu w 1997 r.
- Traktatem z Nicei w 2001 r.

Traktaty te stworzyły bardzo silne więzi prawne między państwami członkowskimi. Akty prawne Unii Europejskiej mają bezpośrednie zastosowanie dla obywateli UE i są źródłem ich rozmaitych praw.

Pierwszym krokiem w integracji europejskiej było utworzenie wspólnego rynku węgla i stali przez sześć państw (Belgię, Republikę Federalną Niemiec, Francję, Włochy, Luksemburg, Niderlandy). Celem przyświecającą tej inicjatywie było zapewnienie pokoju między krajami Europy i stworzenie możliwości współpracy instytucjonalnej na zasadach równości między zwycięzonymi i zwycięskimi krajami po II wojnie światowej.

Te same sześć państw zdecydowało się następnie zbudować Europejską Wspólnotę Gospodarczą (EWG), której podstawą był szerszy wspólny rynek dla określonych dóbr i usług. Opłaty celne pomiędzy sześcioma państwami zostały całkowicie zniesione 1 lipca 1968 r.. Również w latach sześćdziesiątych XX wieku zostały ustanowione wspólne polityki - w szczególności w zakresie rolnictwa i handlu. Sukces Szóstki zachęcił Danię, Irlandię i Zjednoczone Królestwo do przyłączenia się do Wspólnot. To pierwsze rozszerzenie - z sześciu do dziewięciu członków - miało miejsce w 1973 r. i nastąpiło równoległe z podjęciem dalszych zadań, poprzez wprowadzenie nowych wspólnych polityk (społecznej, ochrony środowiska i regionalnej). W celu wdrożenia polityki regionalnej w 1975 r. został utworzony Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego.

We wczesnych latach siedemdziesiątych zauważono konieczność osiągnięcia konwergencji gospodarek poszczególnych państw członkowskich oraz wprowadzenia unii walutowej. W tym samym jednak czasie Stany Zjednoczone podjęły decyzję o zawieszeniu wymienialności dolara na złoto, co sprawiło, że rozpoczął się okres niestabilności walutowej na świecie, którą pogorszyły jeszcze kryzysy naftowe w 1973 i 1979 r. Wprowadzenie Europejskiego Systemu Walutowego (ESW) w 1979 r. pomogło uspokoić kursy wymiany i zachęcało państwa członkowskie, aby wdrażały rygorystyczną politykę, która umożliwi utrzymanie wzajemnej solidarności i zdyscyplinuje istniejącą przestrzeń gospodarczą.

W 1981 r. Grecja przystąpiła do Wspólnot, w 1986 r. dołączyły Hiszpania i Portugalia. Wprowadzenie programów strukturalnych, jak na przykład pierwsze Zintegrowane Programy Śródziemnomorskie (ZPS), stało się nagłą koniecznością, aby zniwelować różnice w rozwoju gospodarczym pomiędzy 12 państwami członkowskimi.

Panująca na świecie we wczesnych latach osiemdziesiątych XX w. recesja gospodarcza przyczyniła się do wywołania fali europesymizmu. Jednak w 1985 r. zrodziła się nadzieja na ponowne ożywienie dynamiki europejskiej: Komisja Europejska pod przewodnictwem Jacques'a Delorsa opublikowała "Białą Księgę", w której zaproponowała plan całkowitego wdrożenia Jednolitego Rynku do 1 stycznia 1993 r. Wspólnoty przyjęły ten ambitny cel i zawarły go w Jednolitym Akcie Europejskim, podpisanym w lutym 1986 r., a obowiązującym od 1 lipca 1987 r.

Upadek muru berlińskiego, po którym w dniu 3 października 1990 r. nastąpiło zjednoczenie Niemiec, oraz demokratyzacja państw Europy Środkowej i Wschodniej po ich wyzwoleniu spod kontroli Związku Radzieckiego, który rozpadł się w grudniu 1991 r., przyczyniły się do głębokich zmian w strukturze politycznej kontynentu.

Równoległe zmieniały się Wspólnoty Europejskie. Państwa członkowskie zaczęły negocjować zapisy nowego Traktatu, który został przyjęty przez Radę Europejską (czyli szefów państw lub rządów) w grudniu 1991 r. w Maastricht. Traktat o Unii Europejskiej wszedł w życie 1 listopada 1993 r. Nazwa EWG została zmieniona na "Wspólnota Europejska" (WE). Do istniejącego systemu wspólnotowego dodano system współpracy międzyrządowej i tym samym Traktat ustanowił Unię Europejską (UE). Wprowadził również nowe ambitne cele dla państw członkowskich: unię walutową do roku 1999, obywatelstwo europejskie, wspólną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa oraz nowe ustalenia w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego.

Odnowiona dynamika europejska i zmieniające się warunki geopolityczne na kontynencie przyczyniły się do przyłączenia 1 stycznia 1995 r. trzech kolejnych państw do UE - Austrii, Finlandii i Szwecji. Unia składała się zatem już z piętnastu państw członkowskich i była na drodze do realizacji swojego najznakomitszego dotychczas osiągnięcia: zastąpienia walut narodowych wspólną walutą europejską - euro. Dnia 1 stycznia 2002 r. banknoty i monety euro zostały wprowadzone do obiegu w 12 krajach (tzw. strefa euro). Obecnie euro należy do głównych walut światowych i osiągnęło status podobny do dolara amerykańskiego.

Podczas gdy świat wchodzi w XXI wiek, Europejczycy razem stawiają czoła wyzwaniom, jakie płyną z globalizacji. Rewolucyjne nowe technologie i rozwój internetu zmieniają całkowicie światową gospodarkę. Jednak te głębokie zmiany gospodarcze przynoszą również rozłamy społeczne i szok kulturowy.

W czasie szczytu w Lizbonie w marcu 2000 r. Rada Europejska przyjęła strategię w celu unowocześnienia gospodarki UE i dostosowania jej do nowych warunków na rynku światowym, aby stanowić konkurencję dla innych ważnych aktorów tego rynku, jak Stany Zjednoczone i kraje ostatnio uprzemysłowione. Strategia lizbońska zakłada liberalizację wszystkich sektorów gospodarki, zachęcanie do innowacji i inwestycji w przedsiębiorstwach oraz dostosowanie systemów edukacyjnych do potrzeb społeczeństwa informacyjnego.

Reformy są tym bardziej potrzebne ze względu na rosnący ciężar bezrobocia i kosztów emerytur i rent w gospodarkach poszczególnych państw. Ludzie wyrażają coraz częściej oczekiwania, że ich rząd znajdzie praktyczne rozwiązania tych problemów.

Ledwie Unia Europejska zwiększyła się do 15 państw członkowskich, kolejnych 12 państw zaczęło pukać do jej drzwi. W połowie lat dziewięćdziesiątych XX w. swoją kandydaturę zgłosiły kraje byłego bloku sowieckiego (Bułgaria, Republika Czeska, Węgry, Polska, Rumunia i Słowacja), trzy kraje bałtyckie, które kiedyś również były częścią Związku Radzieckiego (Estonia, Litwa i Łotwa), jedna z republik byłej Jugosławii (Słowenia) oraz dwa kraje śródziemnomorskie (Cypr i Malta).

UE z zainteresowaniem przyjęła tę możliwość stabilizacji na kontynencie europejskim i rozszerzenia korzyści płynących ze zjednoczenia Europy na młode europejskie demokracje. Negocjacje akcesyjne z krajami kandydującymi rozpoczęły się w dwóch turach - w grudniu 1997 r. w Luksemburgu i w grudniu 1999 r. w Helsinkach. Unia weszła na drogę prowadzącą do swojego największego dotychczas rozszerzenia. Dla dziesięciu krajów kandydujących negocjacje zakończyły się 13 grudnia 2002 r. w Kopenhadze.

W 2004 r. Unia Europejska składa się zatem z 25 państw członkowskich i liczba ta będzie dalej rosła w nadchodzących latach.

Ponad pół wieku integracji miało ogromny wpływ na historię kontynentu i mentalność jego mieszkańców. Rządy państw członkowskich, niezależnie od opcji politycznej, wiedzą, że epoka absolutnych suwerenności narodowych jest już przeszłością i jedynie połączenie sił oraz wizja "wspólnego odtąd losu" (żeby zacytować Traktat EWWiS) pozwolą dawnym narodom dążyć do rozwoju gospodarczego i społecznego i zachować swoją pozycję na scenie międzynarodowej.

Dzięki integracji udało się pokonać historyczne antagonizmy między krajami europejskimi. Postawa wyższości i wykorzystywanie siły w rozwiązywaniu międzynarodowych różnic zostały zastąpione "wspólnotową metodą" działania. Ta metoda, zbudowana na równowadze między interesami narodowymi a wspólnym interesem, która - szanując różnorodność narodową - potrafi stworzyć tożsamość unijną, nie straciła nic na swojej wartości. W okresie trwania zimnej wojny pozwoliła zbliżyć się demokratycznym krajom Europy, przywiązanim do wartości płynących z wolności. Zniknięcie antagonizmu między Wschodem a Zachodem oraz gospodarcze połączenie kontynentu są zwycięstwem ducha Europy - ducha, którego ludzie potrzebują dzisiaj bardziej, niż kiedykolwiek.

Unia Europejska objawia się jako najlepsza odpowiedź na wyzwania, jakie niesie ze sobą globalizacja - odpowiedź wyrażająca wartości, w które wierzą Europejczycy. Unia oferuje przede wszystkim jednak najlepszą "polisę ubezpieczeniową" dla przyszłości pełnej pokoju i wolności.

Piąte rozszerzenie w 2004 r.

Kopenhaga-historyczny szczyt

Kolejny etap w rozwoju Unii Europejskiej otworzyła Rada Europejska 13 grudnia 2002 r. w Kopenhadze, wykonując jeden z bardziej doniosłych kroków w historii zjednoczenia europejskiego. Poprzez podjęcie decyzji o przyjęciu 10 kolejnych krajów od 1 maja 2004 r., Unia Europejska nie tylko zwiększyła swoją powierzchnię i populację. Przypieczętowała też koniec podziału naszego kontynentu, który od 1945 r. dzielił Europę na świat wolności i świat komunizmu. To piąte rozszerzenie ma więc wymiar polityczny i moralny.

Krajom, które geograficznie, kulturowo, historycznie i z powodu aspiracji są jak najbardziej europejskie, czyli Republice Czeskiej, Estonii, Cypru, Łotwie, Litwie, Węgrom, Malcie, Polsce, Słowenii i Słowacji, rozszerzenie pozwala wreszcie dołączyć do europejskiej rodziny demokratycznej i w pełni uczestniczyć w wielkim projekcie stworzonym przez ojców założycieli UE. Traktaty o przystąpieniu, podpisane w Atenach 16 kwietnia 2003 r., dają narodom nowych państw członkowskich

czynne i bierne prawo wyborcze w wyborach do Parlamentu Europejskiego w czerwcu 2004 r., na tych samych zasadach, które obowiązują pozostałych obywateli UE.

Długa droga do członkostwa w UE

Droga wiodąca do piątego rozszerzenia rozpoczęła się w 1989 r., wraz z upadkiem muru berlińskiego i żelaznej kurtyny. UE podjęła wówczas szybkie kroki i wdrożyła program pomocy finansowej PHARE, w celu udzielenia wsparcia młodym demokracjom w odbudowie ich gospodarek i aby je zachęcić do reform politycznych. W Kopenhadze 22 czerwca 1993 r. Rada Europejska po raz pierwszy uznała, że "kraje stowarzyszone z Europy Środkowej i Wschodniej, jeżeli taką wyrażą wolę, powinny móc stać się członkami Unii Europejskiej".

Przy tej samej okazji zostały ustalone trzy podstawowe kryteria, które muszą być spełnione przez kraje kandydujące przed przystąpieniem do UE:

- po pierwsze, kryterium polityczne: osiągnięcie w państwie kandydującym stabilności instytucji gwarantujących demokrację, zasady państwa prawa, poszanowania praw człowieka oraz poszanowania i ochrony mniejszości.
- po drugie, kryterium ekonomiczne: istnienie trwałej gospodarki rynkowej, jak również zdolności do przeciwstawienia się presji konkurencji oraz siłom rynkowym wewnątrz Unii.
- i wreszcie, po trzecie: zdolność do sprostania wymogom członkostwa, w tym gotowość do realizacji celów unii politycznej, gospodarczej i pieniężnej. Kraje kandydujące muszą zatem przyjąć całą podstawę prawa unijnego, tzw. *acquis communautaire*.

Na podstawie zaleceń Komisji i opinii Parlamentu, Rada Europejska zgromadzona w Luksemburgu w grudniu 1997 r. oraz w Helsinkach w grudniu 1999 r. otworzyła negocjacje z dziesięcioma krajami Europy Środkowo-Wschodniej oraz z Cyprem i Malcią.

Traktat z Amsterdamu, podpisany 2 października 1997 r., oraz Traktat z Nicei, podpisany 26 lutego 2001 r., miały za zadanie wzmocnić Unię i usprawnić jej system podejmowania decyzji w perspektywie nadchodzącego rozszerzenia.

Negocjacje z 10 krajami kandydującymi zostały zamknięte w Kopenhadze 13 grudnia 2002 r. Osiągnięte uzgodnienia dają nowym państwom członkowskim odpowiednie mechanizmy i niezbędne okresy przejściowe, potrzebne, aby wypełnić wszystkie zobowiązania. Przed przystąpieniem każde z tych państw musi przyjąć w swoim prawie krajowym całe *acquis communautaire*, które zawiera 26 tysięcy aktów prawnych zebranych na około 80 tysiącach stron. To prawo musi zostać nie tylko przyjęte, ale również stosowane w praktyce.

Stanowi to ogromne wyzwanie dla parlamentów narodowych i innych organów w tych krajach, których instytucje zostały dopiero niedawno odbudowane. To właśnie za cenę tego szczególnego wysiłku, któremu towarzyszą solidarne działania ze strony piętnastu państw członkowskich, zagwarantowane jest nieprzerwane funkcjonowanie jednolitego rynku.

Unii Europejskiej zależy, aby tak wielkie rozszerzenie nie sprowadziło jej znaczenia wyłącznie do strefy wolnego handlu. Dlatego UE chce wzmocnić swoją wewnętrzną spójność i sprawić, aby ta europejska rodzina narodów, o zasięgu całego kontynentu, współpracowała skuteczniej i wydajniej. Został więc powołany Konwent, któremu przewodniczył Valery Giscard d'Estaing, mający na celu przedyskutowanie zagadnień związanych z przyszłością Europy i stworzenie projektu Konstytucji dla nowej UE składającej się z 25 państw. Konwent zakończył swoje prace w czerwcu 2003 r. i już 20 czerwca tego roku w Salonikach Rada Europejska ogłosiła, że uznaje projekt traktatu konstytucyjnego za dobrą podstawę do pracy w ramach następnej konferencji międzyrządowej.

Nowe państwa członkowskie uczestniczyły w pełni w pracach Konwentu. Każde z nich wyznaczyło komisarza, który rozpoczął urzędowanie 1 maja 2004 r., kiedy traktat o przystąpieniu wejdzie w życie. Po wyborach do Parlamentu Europejskiego w czerwcu 2004 r. nowi deputowani będą głosować nad kandydaturami proponowanych członków Komisji. Nowa Komisja powinna rozpocząć urzędowanie 1 listopada 2004 r.

Przewodniczący Komisji Romano Prodi podkreślił, że wypełniając swoje zobowiązania w stosunku do krajów kandydujących, Unia nie tylko przyczyniła się do zakończenia epoki niesprawiedliwości i brutalności XX wieku, naznaczonego totalitaryzmami i zimną wojną. Unia również pokazała, że potrafi wprowadzić w życie nową filozofię w stosunkach międzynarodowych: filozofię, u której podstaw leżą jedność i różnorodność, wartości wspólne i narodowe różnice. "Proces integracji

Europejskiej i najnowsza historia Europy są uznaniem tego, co wspólne i tego, co nas różni. Rozszerzenie będzie pierwszą próbą stworzenia nowego rodzaju obywatelstwa, na skalę całego kontynentu. I przyniesie wielki wzrost praw obywateli i potęgi państw" (przemowa przewodniczącego Prodiego w Parlamencie Europejskim, 6 listopada 2002 r.).

Około 75 milionów nowych obywateli UE zarabia średnio tylko 40% dochodu ludzi z pozostałych krajów UE. Dlatego też ustalenia związane z przystąpieniem obejmują pomoc finansową wynoszącą 10 mld € w 2004 r., 12,5 mld € w 2005 r. i 15 mld € w 2006 r. Pomoże to gospodarkom 10 nowych państw członkowskich stopniowo dorównać poziomowi pozostałych 15 krajów. Integracja między Dziesiątką a Piętnastką jest już jednak w dużej części wykonana, dzięki usunięciu barier handlowych w latach dziewięćdziesiątych XX wieku oraz wskutek wewnętrznych reform, podejmowanych przez rządy Dziesiątki.

Fundusze przyznane nowym państwom członkowskim z budżetu UE, wynoszące około 40 mld € w latach 2004-2006, będą wydane przede wszystkim na projekty strukturalne i regionalne, na pomoc dla rolnictwa i rozwoju wsi, na rozwój polityk krajowych oraz na wydatki administracyjne. Umowa finansowa, uzgodniona przez UE i nowe państwa członkowskie w Kopenhadze w grudniu 2002 r., jest zgodna z ustalonymi przez Radę Europejską w Berlinie w marcu 1999 r. ramami finansowymi, dotyczącymi wydatków UE aż do 2006 r.

Przyszłość Unii Europejskiej

Składająca się z 25 państw i zamieszkała przez 454 miliony osób Unia rozszerzy się jeszcze bardziej w 2007 r., z dniem przystąpienia do niej Bułgarii i Rumunii, jeżeli wszystko pójdzie zgodnie z planami ustalonymi w Kopenhadze. W czasie tego szczytu Rada Europejska ustaliła również, że w grudniu 2004 r. będzie mogła podjąć decyzję o formalnym otwarciu negocjacji z Turcją, jeżeli raport Komisji Europejskiej będzie zawierał takie zalecenie. Negocjacje z krajem kandydującym mogą się rozpocząć, gdy spełni on polityczne i gospodarcze kryteria UE.

Już w 1999 r. Rada Europejska zgromadzona w Helsinkach stwierdziła, że "Turcja jest państwem kandydującym, który ma stać się członkiem Unii w oparciu o te same kryteria, które obowiązują pozostałe państwa kandydujące". Turcja jest członkiem NATO i Rady Europy. W 1964 r. podpisała układ o stowarzyszeniu z UE, a od roku 1987 ma status kraju ubiegającego się o członkostwo w UE.

Jednak Turcja leży na skraju kontynentu europejskiego i perspektywa jej przystąpienia do UE wywołuje pytania o ostateczną granicę Unii Europejskiej. Czy każdy kraj może ubiegać się o członkostwo w UE i rozpocząć negocjacje, jeżeli tylko spełnia polityczne i gospodarcze kryteria ustalone w Kopenhadze? Państwa leżące na Zachodnich Bałkanach, jak Albania, Bośnia i Hercegowina, Chorwacja, Macedonia, Czarnogóra i Serbia, mogłyby oczywiście kandydować, kiedy osiągną polityczną stabilność i spełnią kryteria kopenhaskie.

Wspieranie stabilności w bliskich geograficznie regionach rzeczywiście leży w interesie Unii Europejskiej. Rozszerzenie oddała i wydłużyła granice Unii. W 2004 r. bezpośrednim sąsiadem Unii będzie Białoruś i Ukraina, a granica z Rosją zostanie wydłużona. Trzeba będzie wzmocnić współpracę transgraniczną z tymi krajami w zakresie polityki transportu i ochrony środowiska oraz w zagadnieniach bezpieczeństwa wewnętrznego i zwalczaniu nielegalnej imigracji oraz innych form przestępczości międzynarodowej.

Jeżeli te działania zakończą się sukcesem, czy ta sama strategia mogłaby być wykorzystana w stosunkach UE z krajami południowej części basenu Morza Śródziemnego? Tego typu pytania są początkiem wielkiej i fundamentalnej debaty o znaczenie tożsamości europejskiej, o ostateczne cele integracji europejskiej i o interesy UE, jako aktora na scenie światowej. Przyszedł czas na ponowne zdefiniowanie i wzmocnienie układów preferencyjnych UE z jej bliskimi sąsiadami - i to w możliwie najszerszym zakresie.

Działanie regionalne

Polityka regionalna UE polega przede wszystkim na przekazywaniu funduszy z budżetu UE najmniej uprzywilejowanym regionom i grupom społecznym. W latach 2000-2006 kwota ta wynosi 213 mld euro. Finansowanie jest wykorzystywane do stymulowania rozwoju opóźnionych regionów,

przekształcania stref uprzemysłowionych, wspierania młodych ludzi i osób dotkniętych długotrwałym bezrobociem w szukaniu pracy, unowocześniania rolnictwa i wspierania mniej uprzywilejowanych obszarów rolnych.

Pieniądze wypłacane są w ramach poszczególnych funduszy - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejski Fundusz Społeczny (EFS), Instrument Finansowy Orientacji Rybołówstwa oraz Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOGR, powszechnie znany według francuskiego akronimu FEOGA).

Płatności te uzupełniają lub pobudzają inwestycje wykonywane przez sektor prywatny oraz władze krajowe i regionalne. Aby skierować fundusze w najbardziej potrzebujące miejsca, UE ustaliła sobie trzy cele priorytetowe:

- Cel pierwszy ma wspierać rozwój regionów, gdzie produkt krajowy brutto (PKB) na mieszkańca (czyli wytworzone w danym kraju bogactwo podzielone przez liczbę ludności) jest niższy niż 75% średniego PKB w Unii. Ta pomoc (w wysokości 135 mld euro) obejmuje dwie trzecie wszystkich pieniędzy przeznaczonych na politykę regionalną w latach 2000-2006. Korzysta z niej około 50 regionów, reprezentujących 22% ludności UE. Gospodarka w tych regionach może się rozwijać dzięki tworzeniu brakującej infrastruktury, proponowaniu ludziom rozmaitych form kształcenia zawodowego i pobudzaniu inwestycji w lokalne przedsiębiorstwa.
- Cel drugi dotyczy pozostałych regionów borykających się z trudnościami strukturalnymi, regionów, których gospodarka jest objęta restrukturyzacją, zmniejszających się obszarów wiejskich, stref zależnych od rybołówstwa lub obszarów miejskich przechodzących poważne trudności.
- Cel trzeci obejmuje walkę z bezrobociem poprzez unowocześnianie systemów kształcenia i tworzenie nowych miejsc pracy.

Istnieją również szczególne programy, jak np. **Interreg**, który promuje współpracę transgraniczną i międzyregionalną. W ramach programu Interreg III A regiony przygraniczne w woj. zachodniopomorskim i w Meklemburgii Pomorza Przednim mogą uzyskać blisko 30 mln euro (w latach 2004-2006). Z tych środków będzie można finansować zarówno projekty infrastrukturalne jak i tzw. "miękkie" np. konferencje, spotkania młodzieżowe, wystawy, prezentacje osiągnięć.

Oprócz funduszy strukturalnych istnieje również Fundusz Spójności, który służy do finansowania projektów infrastrukturalnych i w dziedzinie ochrony środowiska w krajach UE, których PKB na mieszkańca jest niższe niż 90% średniej UE. Dotychczas dotyczyło to Grecji, Irlandii, Portugalii i Hiszpanii.

Dzięki tym programom strukturalnym, finansowanym przez Unię Europejską, kraje UE mogły zbliżyć do siebie swoje gospodarki. Ta "konwergencja" gospodarcza jest również wynikiem działań poszczególnych rządów, których celem było spełnienie wymagań w zakresie unii gospodarczej i walutowej.

Wymiar społeczny

Celem polityki społecznej UE jest niwelowanie najbardziej widocznych różnic w społeczeństwie europejskim. Europejski Fundusz Społeczny (EFS) został ustanowiony w 1961 r., aby pomóc w tworzeniu nowych miejsc pracy i wspierać mobilność zawodową i geograficzną pracowników. W 2003 r. EFS otrzymał 4,8 mld € z budżetu UE.

Pomoc finansowa nie jest jednak jedynym rodzajem działań UE w celu poprawy warunków społecznych w Europie. Pieniądze nie mogą rozwiązać wszystkich problemów spowodowanych recesją gospodarczą lub regionalnymi opóźnieniami w rozwoju. Postęp społeczny wynika przede wszystkim ze wzrostu gospodarczego i jest kształcony przez polityki krajowe i unijne.

Postęp społeczny jest również wspierany przez prawodawstwo, które gwarantuje wszystkim obywatelom UE solidny zestaw podstawowych praw. Część tych praw jest zawarta w Traktatach, jak na przykład prawo mężczyzn i kobiet do równego wynagrodzenia za taką samą pracę. Pozostałe są ustanowione w dyrektywach o ochronie pracowników (zdrowie i bezpieczeństwo w miejscu pracy) i podstawowych normach bezpieczeństwa.

W grudniu 1991 r. Rada Europejska zgromadzona w Maastricht przyjęła rozdział obejmujący zagadnienia społeczne. Wdrożył on Wspólnotową Kartę Socjalnych Praw Podstawowych, ustanawiającą prawa, z których powinni korzystać wszyscy pracownicy: swobodny przepływ; sprawiedliwa płaca;

poprawa warunków pracy; ochrona socjalna; prawo do zrzeszania się i wchodzenia w spory zbiorowe; prawo do kształcenia zawodowego; równe traktowanie mężczyzn i kobiet; informowanie pracowników; odbywanie konsultacji i uczestnictwo; ochrona zdrowia i bezpieczeństwa w miejscu pracy; ochrona dzieci, osób w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych. Karta została włączona do Traktatu w czerwcu 1997 r. w Amsterdamie i obowiązuje we wszystkich państwach członkowskich.

Polityka młodzieżowa Unii Europejskiej

Za sprawy młodzieży odpowiadają zasadniczo krajowe, regionalne i lokalne władze krajów członkowskich, jednak dokładniejsza analiza traktatów ukazuje zakres europejskiego wymiaru spraw młodzieżowych. Np. artykuł 149 Traktatu o Unii Europejskiej ustanawia podstawę prawną dla współpracy na szczeblu europejskim w dziedzinach edukacji i spraw młodzieży. Podkreśla centralną rolę, jaką odgrywa edukacja w zapewnianiu młodym ludziom możliwości zamieszkania, studiowania i swobodnego poruszania się po Europie bez granic. Artykuł ten stanowi podstawę prawną programów Młodzież i Socrates.

Zagadnienia istotne dla młodzieży *znalazły* najpełniejsze odzwierciedlenie w Białej Księdze Komisji Europejskiej "Nowe impulsy dla młodzieży europejskiej". Biała księga powstała w wyniku szerokich konsultacji prowadzonych od maja 2000 r. do marca 2001 r. Jej głównym przesłaniem było umożliwienie podejmowania decyzji przez organy UE ludziom, których te decyzje dotyczą w tym młodzieży. W Białej Księdze sformułowano m.in. zalecenia dotyczące przyjęcia przez Unię Europejską nowego planu ramowego obejmującego współpracę w dziedzinie polityki młodzieżowej.

Najważniejsze, kluczowe problemy, które wyłoniły się w toku prac nad Białą Księgą to:

- aktywne uczestnictwo młodzieży w życiu publicznym - młodzież chce uczestniczyć w procesie podejmowania decyzji od szczebla lokalnego do europejskiego. Dla rozwoju aktywnych postaw potrzebny jest równy dostęp do szerokiej informacji na temat zatrudnienia, kwestii mieszkaniowych, edukacji, opieki zdrowotnej, socjalnej.
- poszerzanie i poszukiwanie obszarów eksperymentalnych w edukacji - młodzi ludzie chcą, aby edukacja nie ograniczała się do tradycyjnego systemu, uważają, że edukacji powinna towarzyszyć mobilność; na szersze rozpropagowanie zasługują nieformalne formy kształcenia oraz wolontariat.
- Rozwój niezależności młodych ludzi - dla młodzieży niezależność jest wymaganiem podstawowym, zależy ona przede wszystkim od ich zasobów materialnych determinowanych przez zatrudnienie, politykę społeczną i politykę mieszkaniową.
- Poszanowanie europejskich wartości - młodzi ludzie odrzucają wizję Europy jako jedynie strefę wolnego handlu, konkurującą z Ameryką Północną czy Azją Południowo-Wschodnią. Europa musi dowieść, że jest otwarta na resztę świata i ma ambicję być obszarem różnorodności kultur, tolerancji i wzajemnej wymiany. Młodzi ludzie domagają się bezwzględnego przestrzegania zapisów zabraniających dyskryminacji na tle seksualnym, rasowym, narodowościowym wyznaniowym czy związanym z niepełnosprawnością lub orientacją seksualną.

Spełnienie zaleceń i postulatów wyraźnie wyartykułowanych w Białej Księdze to zadanie dla administracji wszystkich szczebli działających w porozumieniu z organizacjami pozarządowymi i grupami reprezentującymi młodzież. Do katalogu tych zadań należą m.in.:

- ustanowienie rad młodzieżowych działających na szczeblu lokalnym i regionalnym, otwartych dla młodych ludzi nie należących do żadnych organizacji i niezależnych od układów politycznych,
- promowanie tworzenia sieci i bezpośredniego dialogu, szczególnie poprzez organizowanie regularnych spotkań,
- dostarczanie właściwych rzetelnych informacji młodym ludziom, szczególnie w kwestii polityki europejskiej z uwzględnieniem udziału młodych ludzi w projektowaniu, wdrażaniu i tworzeniu narzędzi komunikacyjnych wykorzystywanych kampanii informacyjnej kierowanej do młodzieży,
- stworzenie w nauczaniu podejścia bardziej skupionego na uczącym się wspieranie powstawania dynamicznych elastycznych instytucji edukacyjnych,

- opracowanie skutecznych sposobów uznawania umiejętności zdobytych zarówno w ramach kształcenia formalnego jak i nieformalnego,
- zwiększenie wysiłków zmierzających do poprawy sytuacji mieszkaniowej,
- wprowadzenie do programów nauczania zagadnień związanych z życiem społecznym i różnymi stylami życia,
- zwalczanie rasizmu i ksenofobii uczynić priorytetem działań krajowych związanych z młodzieżą.

Na podstawie P. Fontaine "Europa w 12 lekcjach"; więcej informacji na stronach portalu Unii Europejskiej www.europa.eu.int

ROZDZIAŁ II

Uczyć też możemy się razem

Uczelnie wyższe w regionie

W Meklemburgii największe uczelnie wyższe to Uniwersytet im. Ernesta Moritza w Greifswaldzie oraz Uniwersytet w Rostoku.

Uniwersytet w Rostoku powstał w 1919 r. i jest jedną z najstarszych uczelni w Niemczech i najstarszą we wschodniej części tego kraju. Obecnie studiuje tu ponad 11 tys. młodych ludzi, w tym 470 obcokrajowców m.in. na wydziale prawa, medycyny, filozofii, teologii, nauk społecznych, politechnicznym. Uczelnia dysponuje 3000 miejsc w domach studenckich - koszt zakwaterowania wynosi miesięcznie ok. 200 euro.

Na Uniwersytecie w Greifswaldzie, na podobnych kierunkach, studiuje obecnie ponad 8 tys. studentów, w tym ok. 60 młodych ludzi z Polski. Opłata semestralna wynosi 33 euro, koszt zakwaterowania w domu studenckim - ok. 160 euro miesięcznie.

Więcej informacji na oficjalnych stronach tych uczelni: www.uni-rostock.de
www.uni-greifswald.de

Zasady studiowania w Niemczech

Przed rozpoczęciem studiów należy skierować podanie o przyjęcie na studia do Akademickiego Biura Zagranicznego (Akademisches Auslandsamt) wybranej uczelni. Szkoła wyższa z reguły sama sprawdza i ustala równoważność świadectwa ukończenia szkoły średniej. W niektórych przypadkach wymagane jest zdanie tzw. egzaminu "Feststellungsprüfung", który sprawdza poziom wiedzy kandydata pod względem wybranego kierunku studiów. Egzaminy wstępne nie obowiązują, jednak na najbardziej oblegane kierunki organizowany jest konkurs świadectw. Listę kierunków objętych konkursem świadectw (numerus clausus NC) można sprawdzić na stronie ZVS (Centrali Rozdziału Miejsc na Studiach - www.zvs.de)

Warunkiem koniecznym do rozpoczęcia studiów jest znajomość języka niemieckiego (certyfikat DHS lub TestDaF). Jeśli uczelnia prowadzi zajęcia w języku angielskim, warto posiadać certyfikat TOEFL, IELTS lub Cambridge.

Terminy składania dokumentów dla podejmujących naukę: w semestrze letnim - do 15 stycznia, a w semestrze zimowym - do 15 lipca.

Studia są bezpłatne, ale należy liczyć się z opłatami na rzecz związku studenckiego (18-46 euro za semestr), opłatą za tzw. bilet semestralny, uprawniający do korzystania z transportu miejskiego. Zakup podręczników i innych materiałów dydaktycznych to wydatek rzędu 230-370 euro za semestr, do tego dochodzą koszty utrzymania. Udokumentowanie posiadania wystarczających środków na utrzymanie wymagane jest już przy staraniu się o zezwolenie na pobyt. Od 1 maja br. zniesiony został obowiązek posiadania wiz. Nie jest także wymagane posiadanie paszportu. Jednakże najpóźniej trzy miesiące po przyjeździe należy złożyć, we właściwym dla danego miejsca zamieszkania urzędzie ds. cudzoziemców, wniosek zezwolenia na pobyt. Do wniosku należy dołączyć potwierdzenie niemieckiego uniwersytetu o przyjęciu na studia oraz udokumentowanie posiadania środków w wysokości co najmniej 464 euro na każdy miesiąc planowanego pobytu.

Studenci z Polski mogą starać się stypendia na takich samych zasadach, jak studenci niemieccy. Stypendia przyznaje także Deutsche Akademischer Austauschdienst (DAAD).

W poszukiwaniu możliwości uzyskania stypendium warto odwiedzać następujące strony:

www.daad.de

www.buwiwm.edu.pl

www.polen-news.de

www.bosch.stiftung.de

Mimo obowiązywania siedmioletniego okresu przejściowego na podejmowanie pracy w Niemczech, studenci z Polski mogą pracować bez zezwolenia do 3 miesięcy roku (np. 90 dni w pełnym wymiarze godzin lub 180 godz. na pół etatu). Z wymogu posiadania pozwolenia na pracę zwolnieni są studenci, w zatrudnieniu których pośredniczy Centralne Biuro Pośrednictwa Pracy (Zentralstelle für Arbeitsvermittlung - ZAV), www.zav.de.

Studiowanie w Polsce

W województwie zachodniopomorskim można podjąć studia w 22 szkołach wyższych - państwowych i niepaństwowych. Największe uczelnie państwowe to Uniwersytet Szczeciński, Politechnika Szczecińska, Politechnika Koszalińska, Akademia Morska w Szczecinie, Pomorska Akademia Medyczna w Szczecinie oraz Akademia Rolnicza w Szczecinie. Uczelnie te oferują wykształcenie na najwyższym europejskim poziomie, mimo że w porównaniu do uniwersytetów w Rostoku i Greifswaldzie są uczelniami bardzo młodymi - powstały po 1945 roku.

Studia dzienne w Polsce są bezpłatne, studenci ponoszą koszty zakwaterowania (200-300 zł za miesiąc), wyżywienia (koszt obiadu w stołówce studenckiej to ok. 5 zł), zakupu podręczników i pomocy naukowych. Studenci mogą korzystać ze stypendiów za wyniki w nauce (po I roku studiowania), stypendiów socjalnych, dopłat do zakwaterowania, dopłat do posiłków w stołówce studenckiej, różnego rodzaju zapomóg. Pomoc ta uzależniona jest od sytuacji materialnej studenta (tj. jego rodziców).

Warunkiem przyjęcia na studia jest znajomość języka polskiego. Studenci, którzy nie znają języka polskiego w wystarczającym stopniu, mogą uczestniczyć w kursach j. polskiego dla obcokrajowców. Sprawdzianem znajomości języka jest egzamin wstępny, który w dalszym ciągu obowiązuje na polskie uczelnie. Komisje rekrutacyjne przyjmują dokumenty studentów-obcokrajowców w tych samych terminach, co studentów polskich (najczęściej do 15 czerwca, najlepiej sprawdzić to na wybranej uczelni). Wymagane jest zaświadczenie o równoważności świadectwa maturalnego, wystawiane przez odpowiednie wojewódzkie kuratoria oświaty na podstawie zalegalizowanego świadectwa maturalnego uzyskanego w Niemczech.

Aby zalegalizować pobyt, w urzędzie meldunkowym należy przedstawić zaświadczenie o przyjęciu na studia. Więcej informacji na stronach Biura Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej www.buwiwm.edu.pl

Kierunki prowadzone w językach obcych to na dziś: informatyka gospodarcza - dwustopniowe studia polsko-niemieckie, anglojęzyczny tok studiów na kierunku zarządzanie i ekonomik usług - oba kierunki na Uniwersytecie Szczecińskim oraz prowadzony w języku angielskim, głównie dla studentów z krajów skandynawskich Program Kształcenia Medycznego w Pomorskiej Akademii Medycznej
Strony internetowe wymienianych uczelni:

www.univ.szczecin.pl

www.ps.pl

www.tu.koszalin.pl

www.wsm.szczecin.pl

www.ams.edu.pl

www.ar.szczecin.pl

Stypendia Erasmusa

Inną możliwością studiowania za granicą jest uczestnictwo w programie Socrates Erasmus. Wszystkie opisywane w tym rozdziale uczelnie biorą udział w tym programie, możliwy więc jest wyjazd każdego studenta tych uczelni na określony czas (od 3 miesięcy do 1 roku) na studia w uczelni partnerskiej w Rostocku lub Greifswaldzie i podobnie przyjazd studenta z Meklemburgii na jedną z uczelni w woj. zachodniopomorskim.

Z wyjazdu mogą skorzystać studenci, którzy:

- są zarejestrowani na studiach licencjackich, inżynierskich, magisterskich lub doktoranckich,
- w momencie wyjazdu są studentami co najmniej II roku studiów,
- mają dobre wyniki w nauce,
- posiadają znajomość języka obcego, w jakim będą prowadzone zajęcia w uczelni zagranicznej.

Celem wyjazdu studenta w ramach Erasmusa jest zrealizowanie części studiów w partnerskiej uczelni zagranicznej; student przemieszcza się do partnerskiej uczelni zagranicznej na określony czas i tam realizuje program studiów, nie przestając być studentem macierzystej uczelni i nie tracąc praw studenta w swoim kraju. Uczelnia przyjmująca nie ma prawa pobierać od studentów przyjeżdżających opłat za naukę (wpisowego, czesnego, opłat za egzaminy, itp.). Stypendium, jakie otrzymuje student nie pokrywa kosztów utrzymania, służy ono wyrównaniu zwiększonych kosztów utrzymania za granicą.

Uczelnia macierzysta zobowiązuje się do uznania okresu studiów odbytych w uczelni partnerskiej za równoważny z okresem studiów w uczelni macierzystej (wyjazd nie wydłuża czasu studiów), pod warunkiem zrealizowania przez studenta uzgodnionego przed wyjazdem programu studiów. Informacji na temat programu Sokrates Erasmus najlepiej zasięgnąć w biurze współpracy międzynarodowej u koordynatora tego programu na uczelni. Najlepiej zrobić to już na I roku - ponieważ najdogodniejszy moment na wyjazd to II, III rok studiów. Na starszych latach różnice programowe mogą być zbyt duże.

Przydatne strony internetowe:

www.socrates.org.pl/erasmus

www.daad.de/info

Uznawanie dyplomów

Zagraniczne dokumenty o wykształceniu są uznawane na mocy umów międzynarodowych o uznawalności wykształcenia, bądź na drodze nostryfikacji. Polska i RFN podpisały w 1997 r. umowę o uznaniu równoważności w szkolnictwie wyższym, która daje możliwość kontynuacji studiów, studiów uzupełniających i podyplomowych, przewodów doktorskich, używania tytułów i stopni naukowych. Dyplomy i świadectwa, które mają być wykorzystane w celu podjęcia pracy należy nostryfikować. Nostryfikacji dokonują uczelnie wyższe, na których istnieje kierunek, którego ukończenie chcemy zalegalizować.

Punkty informacyjne:

Biuro Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej

Osoba kontaktowa: Ewa Majdowska

ul. Smolna 13,00-375 Warszawa

tel.+48 22 828 8161 1

fax+48 22 826 28 23

E-mail: biuro@buwiwm.edu.pl

Web site: www.buwiwm.edu.pl

ZENTRALSTELLE FUR AUSLANDISCHES BILDUNGSWESEN

im Sekretariat der Standigen Konferenz der Kulturminister

der Lander in der Bundesrepublik Deutschland (KMK)

Osoba kontaktowa: Dr Holger Conrad

P.O. Box 2240, D-53012 Bonn, Niemcy

tel.+49 228 501203

fax+49 228 501229

E-mail: zab@kmk.org

Web site: www.kmk.org/zab/homel.htm

Deutscher Akademischer Austauschdienst (DAAD)

Osoba kontaktowa: Dr. Annette Julius

Kennedyallee 50, D-53175 Bonn, Niemcy

tel.+49 228 88 20

fax+49 228 88 24 44

E-mail: postmaster@daad.de

Web site: www.daad.de/

ROZDZIAŁ III

Praca i wolontariat

Podejmowanie pracy przez Polaków w Niemczech

Podejmowanie pracy w Niemczech przez młodych Polaków jest ograniczone ze względu na obowiązywanie siedmioletniego okresu przejściowego. Istnieją jednak możliwości zatrudnienia czasowego, pozwalającego na zdobycie doświadczenia zawodowego oraz doskonalenie znajomości języka niemieckiego. Dużym ułatwieniem jest zniesienie, po 1 maja 2004 r. obowiązku posiadania wizy pobytowej. Obecnie wymagane jest złożenie w urzędzie ds. cudzoziemców wniosku o zezwolenie na pobyt. Wniosek należy złożyć nie później niż trzy miesiące po przybyciu do Niemiec.

Możliwe są następujące formy zatrudnienia:

- praca sezonowa - osoby pełnoletnie, mogą podjąć pracę na maksymalnie 3 miesiące roku w rolnictwie, gastronomii i sektorze usług. Formalności związane z tego typu zatrudnieniem załatwiane są w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, przy udziale wojewódzkich urzędów pracy,
- pracownicy-goście - ta forma zatrudnienia dotyczy pracowników wieku od 18 do 35 lat, posiadających wykształcenie zawodowe, którzy podejmują pracę w Niemczech w celu podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych i językowych. Okres zatrudnienia wynosi do 18 miesięcy. Z tej formy można skorzystać tylko raz,
- pracownicy zatrudnieni w ramach realizacji umowy o dzieło - to kategoria pracowników oddelegowanych przez swoich pracodawców w celu wykonania zlecenia w Niemczech. Okres zatrudnienia nie może przekraczać 2 lat,
- studenci studiów dziennych (ale nie ostatniego roku), z udokumentowaną znajomością języka niemieckiego, w wieku od 18 do 30 lat, mogą wyjechać na trwającą minimalnie 8 tygodni praktykę studencką. Wnioski można pobierać w wojewódzkim urzędzie pracy od 1 listopada i tam też należy je składać. Cała dokumentacja musi spłynąć do MPiPS do 15 grudnia. Studenci muszą mieć ze sobą zawiadomienie z Centralnego Biura Pośrednictwa Pracy o uzyskaniu zatrudnienia, aktualne zaświadczenie o figurowaniu na liście studentów polskiej uczelni (przetłumaczone na język niemiecki przez przysięgłego tłumacza), zaświadczenie, że w okresie planowanego okresu podjęcia pracy trwa przerwa semestralna (przetłumaczone na język niemiecki przez przysięgłego tłumacza). Urzędy pracy wyznaczają terminy, w jakich można składać dokumenty.
- praktyki uczniowskie - uczniowie zasadniczych szkół zawodowych, techników i liceów zawodowych mogą wziąć udział w programie praktyk, polegających na tym, że całe klasy uczestniczą przez okres roku szkolnego w lekcjach i nauce zawodu w Niemczech.

Więcej informacji można uzyskać na stronach:

www.praca.gov.pl

www.arbeitsamt.de

oraz w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Szczecinie

Szczecin 71-420, Odrowąża 1, tel. (091) 455 30 39, www.apraca.pl/szwu

i w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Koszalinie

75-846 Koszalin, Słowiańska 15A, tel. (094) 342 66 93, szwuko@praca.gov.pl

Sieć informacji o zatrudnieniu EURES

Wiele informacji na temat ofert pracy posiadają urzędy pracy, związki zawodowe i organizacje pracodawców połączone siecią EURES (European Employment Services). Jej celem jest ułatwienie swobodnego przemieszczania się i podejmowania pracy przez obywateli krajów UE. EURES świadczy usługi doradcze oraz udziela informacji dotyczących zatrudnienia za granicą. Jest to system scentralizowany, zbiera dane od wszystkich publicznych służb zatrudnienia, promując ideę wolnego wyboru miejsca pracy wewnątrz krajów Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Dzięki pełnej dostępności do bazy ofert pracy pomaga unikać czynników dyskryminujących przy przekazywaniu

informacji o wakatach. Ponadto rozpowszechnia zebrane oferty pracy bezpośrednio wśród poszukujących pracy, na stronie internetowej (Job-Search) lub poprzez doradcę, daje możliwość poszukującym pracy umieszczenia swojego CV w bazie danych, udostępnia pracodawcom bazę osób poszukujących pracy, umożliwia dostęp do wielu innych stron internetowych (poprzez linki).

EURES pełni szczególnie istotną rolę w regionach transgranicznych. Są to skupiska zatrudnienia, w których obserwuje się znaczący transgraniczny przepływ siły roboczej. Ludzie, którzy mieszkają w jednym kraju i pracują w innym, muszą radzić sobie z odmiennymi systemami prawnymi i rozwiązaniami praktycznymi. Te utrudnienia administracyjne, prawne lub podatkowe mogą stanowić przeszkodę dla ich codziennej mobilności. Doradcy EURES w tych regionach udzielają szczegółowych informacji i porad w zakresie praw i obowiązków pracowników mieszkających w jednym kraju, a pracujących w innym. Są również wartościowym punktem kontaktowym pośród instytucji zajmujących się sprawami zatrudnienia, tak regionalnych, jak krajowych oraz partnerów socjalnych. Reprezentują także istotną rolę w monitorowaniu "obszarów zatrudnienia", które są kluczowym elementem integracji europejskiej.

Oprócz sieci EURES, źródłem informacji o ofertach pracy dla obywateli Niemiec pragnących podjąć zatrudnienie za granicą jest "Baza danych o wolnych miejscach pracy" (SIS -Stellen-Informationen-Service) Federalnego Urzędu Pracy w Niemczech (Bundesanstalt für Arbeit). Kolejne oferty pracy na rynku europejskim, a nawet pozaeuropejskim, odnaleźć można na Portalu Rynku Pracy Federalnego Urzędu Pracy w Niemczech, pod rubryką "Międzynarodowa Giełda Pracy".

Aby umożliwić ludziom podejmowanie pracy w organizacjach międzynarodowych w Centralnym Biurze Zatrudnienia (ZAV) w Bonn, stworzono Biuro Kadr Kierowniczych w Organizacjach Międzynarodowych (Beschäftigungsfeld International Organisationen - BFIO). BFIO informuje, doradza i pośredniczy przy zatrudnieniu wykwalifikowanych kandydatów z Niemiec. Klienci mogą tam uzyskać fachową poradę w sprawie pracy w różnych organizacjach. Międzynarodowa Baza Ofert Ministerstwa Spraw Zagranicznych daje każdemu możliwość wglądu w listę ofert pracy dotyczących posad w organizacjach międzynarodowych. W Banku Danych Ministerstwa Spraw Zagranicznych o Międzynarodowych Kadrach kandydaci mogą zarejestrować się, sygnalizując swoje zainteresowanie podjęciem pracy w sektorze międzynarodowym.

Centralne Biuro Zatrudnienia (ZAV)

Zentralstelle für Arbeitsvermittlung der Bundesanstalt für Arbeit (ZAV)

53107 Bonn Tel: + 49 (0)228 7130 Fax: +49 (0)228 7131111

Internet: www.arbeitsamt.de , www.arbeitsagentur.de , <http://europa.eu/int/eures/>

Staże i praktyki

Staże w organizacji, instytucji czy firmie zagranicznej są szczególnie interesujące dla studentów uniwersytetów lub uczelni technicznych i zawodowych. Zazwyczaj od kandydata wymagane jest doświadczenie w danej dziedzinie. Kwalifikacje i umiejętności określa organizacja czy instytucja przyjmująca na staż. Wynagrodzenie jest bardzo zróżnicowane - zazwyczaj stażyści w dziedzinach technicznych mogą liczyć na stosunkowo wysokie wynagrodzenie, natomiast w instytucjach działających w sferze społecznej lub politycznej wynagrodzenie jest bardzo niskie lub wręcz żadne. Bardzo wiele organizacji i instytucji przyjmuje stażystów, niektóre na zasadzie stałego programu staży, inne tylko do wykonania określonych prac czy projektów.

Młody człowiek, pragnący odbyć staż, musi wykazać się inicjatywą i samodzielnością w znalezieniu dla siebie miejsca stażu, a także w załatwieniu wszystkich formalności administracyjnych, ubezpieczeniowych i bytowych.

Staże w instytucjach europejskich

Staże w Parlamencie Europejskim

W celu wspierania edukacji europejskiej i kształcenia zawodowego młodych ludzi oraz przybliżenia im mechanizmów funkcjonowania Parlamentu Europejskiego oferowane są następujące możliwości odbycia stażu:

1) staże płatne

- stypendium Roberta Schumana (ogólne)
- stypendium Roberta Schumana (dziennikarskie)
- stypendium Ramón y Cajal (naukowe)

Staże trwają pięć miesięcy. Najważniejsze terminy podano w tabeli:

Początek stażu	Czas trwania	Termin złożenia wniosku
15 luty	5 miesięcy	15 października
15 września	5 miesięcy	15 czerwca

2) staże niepłatne

Pierwszeństwo w przyjmowaniu na tego typu staże mają osoby, dla których staż jest częścią kształcenia zawodowego. Najważniejsze terminy podano w tabeli:

Początek stażu	Czas trwania	Termin złożenia wniosku
1 stycznia	maks. 4 miesiące	1 października
1 maja	maks. 4 miesiące	1 lutego
1 lipca	maks. 2 miesiące	1 kwietnia
1 września	maks. 4 miesiące	1 czerwca

Kandydaci muszą spełniać następujące kryteria:

- posiadać obywatelstwo kraju członkowskiego Unii Europejskiej,
- być w wieku pomiędzy 18 i 45 lat,
- posługiwać się biegle jednym z oficjalnych języków UE i znać dobrze drugi język,
- nie korzystać w przeszłości z żadnego płatnego stażu ani z zatrudnienia dłuższego niż 4 kolejne tygodnie w instytucjach europejskich.

Więcej informacji na stronach: www.europarl.eu.int/stages

Staże w Komisji Europejskiej

Komisja europejska oferuje dwa 5-miesięczne staże/praktyki dla młodych absolwentów studiów wyższych. Podczas tego okresu stażyści wykonują pracę w różnych departamentach Komisji. Wykonywanymi czynnościami może być np. pisanie sprawozdań z zebrań, opracowywanie pewnych tematów, ocena projektów współpracy - od strony ekonomicznej, finansowej i technicznej. Wszystkim kandydatom przysługuje grant oraz zwrot kosztów podróży.

Podstawowe kryteria:

- posiadanie stopnia naukowego (BA, MA) w momencie składania aplikacji,
- wiek do 30 lat w momencie składania aplikacji,
- biegła znajomość jednego z oficjalnych języków UE oraz dobra znajomość drugiego.

Procedury	Staż zaczynający się w marcu 2005 r	Staż zaczynający się w październiku 2005 r.
Ostateczny termin nadsyłania aplikacji	31 sierpnia 2004 (data stempla pocztowego)	1 marca 2005 (data stempla pocztowego)
Potwierdzenie przyjęcia aplikacji i załączonych dokumentów	w czasie 6 tygodni od terminu zamknięcia naboru	w czasie 6 tygodni od terminu zamknięcia naboru
Zamknięcie listy kandydatów przesłanie potwierdzenia	połowa - koniec listopada	połowa - koniec maja
Podpisanie kontraktu	do końca stycznia	do końca sierpnia

Szczegółowe informacje na stronach: <http://europa.eu.int/comm/stages>

Staże w Radzie Europy

Również Rada Europy oferuje staże dla absolwentów uczelni. Są to staże 3-miesięczne, trwające w okresach: styczeń-marzec, kwiecień-czerwiec, październik-grudzień.

Kandydaci powinni spełniać następujące kryteria:

- posiadać obywatelstwo jednego z krajów należących do Rady Europy,
- mieć ukończone studia wyższe lub co najmniej 6 semestrów studiów wyższych,
- kandydaci będący pracownikami administracji rządowej lub prywatnych firm muszą być zatrudnieni przez co najmniej 2 lata na stanowisku wymagającym wykształcenia wyższego,
- znać biegle jeden z oficjalnych języków Rady Europy (angielski lub francuski) i dobrze znać drugi.

Stażyści zazwyczaj nie otrzymują wynagrodzenia. Koszt podróży i utrzymania pokrywa instytucja wysyłająca lub sponsorująca.

Wnioski należy nadsyłać do 15 września roku poprzedzającego staż.

Więcej informacji na stronach www.coe.int

Inne możliwości

Międzynarodowe praktyki parlamentarne (IPP)

Są to praktyki umożliwiające młodym ludziom zapoznanie się z niemieckim parlamentarnym systemem rządzenia.

Praktyki odbywają się od 1 marca do 31 lipca. Termin nadsyłania zgłoszeń upływa 31 maja roku poprzedzającego staż.

Warunki uczestnictwa dla kandydatów z Polski są następujące:

- obywatelstwo polskie,
- ukończone studia wyższe,
- bardzo dobra znajomość języka niemieckiego,
- cel zawodowy - podjęcie pracy w służbie państwowej lub inna działalność w życiu publicznym Polski (w mediach, partiach politycznych, organizacjach, uczelniach i in.),
- wiek do 30 lat.

Stażyści otrzymują stypendium, pokrywane są koszty administracyjne związane z pobytem oraz możliwe jest bezpłatne zakwaterowanie w domu studenckim.

Więcej informacji można uzyskać w dziale prasowym Ambasady Niemiec

prasa@ambasadaniemiec.pl

oraz na stronach www.ambasadaniemiec.pl

Program Leonardo da Vinci

Program ten, podobnie jak program Socrates Erasmus, daje możliwości wyjazdów na pewien okres za granicę, w tym przypadku w celu odbywania praktyk zawodowych w zakładach pracy i instytucjach kształcenia zawodowego. Warunkiem jest przystąpienie szkoły lub wyższej szkoły zawodowej do programu wymian i staży Leonardo da Vinci. Program finansuje staże dla uczniów szkół zawodowych (staże od trzech tygodni do 9 miesięcy), studentów (staże od 3 miesięcy do 12 miesięcy), młodych pracowników i absolwentów (staże od 2 miesięcy do 12 miesięcy), a także dla różnych grup zawodowych, m.in. nauczycieli, szkoleniowców, doradców zawodowych, kierowników działów kadr, nauczycieli języków obcych.

Więcej informacji:

www.bkkk-cofund.pl

www.socrates-leonardo.de

Wolontariat młodzieżowy

Zdobycie doświadczeń za granicą, poprzez pracę jako wolontariusz przy różnych projektach: ekologicznych, socjalnych, kulturalnych, może okazać się bardzo cennym doświadczeniem życiowym i zawodowym.

Formy wolontariatu młodzieżowego dzieli się na dwie kategorie:

- wolontariat krótkoterminowy: są to tzw. workcamps, trwające od 10 dni do 4 tygodni i odbywają się zwykle podczas wakacji. Uczestnik powinien mieć ukończone 18 lat i znać język obowiązujący na obozie. Workcamps służą integracji młodych ludzi z całego świata, którzy akceptują idee wolontariatu bez względu na narodowość, rasę, pochodzenie czy status materialny. Najczęściej wykonywane zajęcia to proste prace niewymagające kwalifikacji np. konserwacja i remont budynków publicznych, pomoc ludziom starszym i niepełnosprawnym, opieka nad dziećmi itp.
- wolontariat długoterminowy: są to wyjazdy dłuższe, od 3 do 12 miesięcy. Uczestnik również musi mieć ukończone 18 lat i znać język obowiązujący w danym kraju. Są to wyjazdy, z których korzystają głównie studenci i bezrobotni, chcący w ten sposób poszerzyć swoje umiejętności.

Wolontariusz nie płaci za swój udział w projekcie. Musi natomiast pokryć koszty podróży oraz ubezpieczenia w trakcie podróży. On także bierze na siebie koszty związane ze zdobyciem wize, jeżeli jest potrzebna, oraz wyrobienie paszportu w przypadku, gdy go nie ma. Ochotnikom zapewnia się szkolenie przed wyjazdem oraz w kraju goszczącym. Mogą oni też liczyć na pomoc merytoryczną i wsparcie ze strony przydzielonego opiekuna. Dostają również kieszonkowe. Zasadą jest, że osoba realizująca program w danym kraju podlega jego przepisom i kodeksom. Poza tym dla osoby wybierającej się do pracy istotna jest znajomość tradycji i struktur wolontariatu kraju docelowego. Wszyscy wolontariusze muszą mieć ubezpieczenie obejmujące choroby, wypadki i trwałe inwalidztwo, ubezpieczenie powinno obejmować także odpowiedzialność cywilną. Jego koszty pokrywa zwykle organizacja goszcząca. Jeśli chcesz wyjechać, musisz znać język obowiązujący w danym kraju, a przy wyjazdach długoterminowych musisz posiadać konkretne umiejętności, jakie są wymagane w danym projekcie. Każda organizacja przedstawia własne dodatkowe warunki, które musisz spełnić, aby zostać wolontariuszem.

Jak zostać wolontariuszem ?

- Należy znaleźć organizacje, które realizują projekty z udziałem wolontariuszy z zagranicy; opisy projektów znajdują się m.in. na stronie www.sosforevs.org.
- Na stronach www.youth.org.pl oraz www.jugendfuereuropa.de znajdziesz nazwy i adresy instytucji, które wysyłają wolontariuszy za granicę. Zgłoś się do jednej z nich. Jej pracownicy pomogą ci w znalezieniu projektu i pomogą w załatwieniu wszelkich formalności.
- Jeśli znalazłeś projekt, który cię interesuje, musisz przekonać instytucję goszczącą, że będziesz doskonałym wolontariuszem. Wyślij wymaganą dokumentację i czekaj na odpowiedź; pamiętaj, że czasami trzeba próbować wiele razy.
- Udało się - organizacja, do której się zgłosiłeś zaakceptowała twoją kandydaturę, teraz musisz wypełnić wniosek z pracownikami organizacji wysyłającej. Formularz znajduje się na stronach Agencji Narodowych Programu "Młodzież". Wniosek trzeba wysłać do Agencji co najmniej na 3 miesiące przed wyjazdem. B Jeśli komitet selekcyjny zadecyduje o przyznaniu dofinansowania, twoja organizacja wysyłająca zostanie o tym powiadomiona i w tym momencie możesz przygotowywać się do wyjazdu.
- Następnym etapem jest załatwienie wszelkich formalności - podpisanie umowy, wypełnienie druków ubezpieczenia. Przed wyjazdem wolontariusze biorą udział w specjalnym szkoleniu międzykulturowym - pomaga ono w przygotowaniu się do wyjazdu za granicę.
- Po powrocie otrzymasz certyfikat Komisji Europejskiej, potwierdzający twój udział w Wolontariacie Europejskim. Nabyte doświadczenia możesz spożytkować, realizując projekt, np. w ramach Inicjatyw Młodzieżowych. Powodzenia!

RODZIAŁ IV

Program współpracy

Każda z organizacji młodzieżowych, zarówno działających w sferze edukacji formalnej i nieformalnej, ma możliwości realizacji pomysłów wspólnie z analogicznymi organizacjami europejskimi. Trzeba tylko swój pomysł dopasować do ram wyznaczanych przez poszczególne programy współpracy. Najbardziej znanymi programami edukacyjnymi Unii Europejskiej są: Młodzież, Socrates, Leonardo da Vinci. W naszym regionie ogromne znaczenie ma wspieranie współpracy transgranicznej przez program Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży.

Program Socrates II

W programie tym uczestniczy 31 państw (25 państw Unii Europejskiej, państwa Wolnego Obszaru Gospodarczego - Norwegia, Lichtenstein, Islandia, kraje kandydujące: Bułgaria, Rumunia i Turcja).

Obecnie realizowana jest druga edycja programu Sokrates II (2000-2006). Poprzednia była realizowana w latach 1995-1999.

Główne cele programu to:

- rozwój nauczania języków krajów Unii Europejskiej,
- rozwój współpracy i wyjazdów studentów i kadry akademickiej w celach pogłębienia wiedzy o kształceniu europejskim,
- tworzenie nowych metod dydaktycznych
- badanie problemów polityki edukacyjnej

Podstawowe części programu Sokrates II:

Comenius (edukacja szkolna) - jest realizowany na poziomie przedszkoli, szkół podstawowych i szkół średnich wszystkich typów. Promuje hasło "Europa w szkole". Jest nastawiony na zawieranie porozumień przez szkoły różnych krajów europejskich i opracowywanie wspólnych programów nauczania.

Erasmus (szkolnictwo wyższe) - polega na zacieśnianiu współpracy pomiędzy wyższymi uczelniami z państw europejskich. Finansuje wymianę studentów i nauczycieli akademickich, stypendia dla studentów, system zaliczania okresu studiów odbytego w innym kraju (tzw. Europejski System Transferu Punktów - ECTS), wspólne opracowywanie programów nauczania.

Minerva - ma na celu wspieranie współpracy europejskiej w zakresie kształcenia otwartego i na odległość oraz stosowania technologii informatyczno-komunikacyjnych w edukacji,

Grundtvig - ma za zadanie podnoszenie poziomu kształcenia dorosłych oraz promowanie idei uczenia się przez całe życie.

Inne komponenty programu Sokrates to: Lingua (języki obce), Arion (wizyty studyjne), Naric (sieć informacyjna na temat uznawalności wykształcenia), Eurydice (europejska sieć informacji o edukacji)

Przykład projektu Comeniusa:

W latach 2000-2003 w Polsko-Niemieckim gimnazjum w Locknitz oraz w Zespole Szkół w Policach zastał zrealizowany projekt "Zrozumienie bez granic". W skład grupy partnerskiej weszły jeszcze szkoły z Holandii i Szwecji. Głównym celem projektu było zdobycie wiedzy o kulturze, zwyczajach i stylach życia w tych krajach. Uczniowie przeprowadzali ankiety, wywiady, utworzona została strona internetowa, powstały CD—romy z wynikami badań, zorganizowano wiele wystaw i prezentacji dokonań uczniów z partnerskich szkół. Projekt przyczynił się do lepszego wzajemnego poznania, nie bez znaczenia było też uzyskanie dofinansowania na działania, które Gimnazjum w Locknitz oraz Zespół Szkół w Policach realizują od ponad 10 lat.

Więcej informacji o programie na stronach:

www.socrates.org.pl

www.kmk.org

Program Leonardo da Vinci II

Głównym celem programu Leonardo da Vinci jest poprawa jakości kształcenia i szkolenia zawodowego. W programie uczestniczą te same państwa, które są uprawnione do udziału w Sokratesie. Uczestnikami programu Leonardo da Vinci mogą być:

- wszystkie organizacje zajmujące się szkoleniem zawodowym tj. uniwersytety, instytuty naukowe,
- firmy sektora publicznego i prywatnego,
- partnerzy społeczni i inne organizacje.
- Program obejmuje następujące działania w zakresie kształcenia i szkolenia zawodowego:
 - przygotowanie do potrzeb rynku pracy,
 - poradnictwo i szkolenie zawodowe,
 - szkolenie i praktykę zawodową,
 - kształcenie otwarte i na odległość,
 - współpracę uczelni z przedsiębiorstwami.

Idea, która przyświeca programowi Leonardo da Vinci, to stworzenie europejskiego standardu w edukacji i kształceniu zawodowym.

W ramach programu realizowane są następujące rodzaje projektów:

- projekty pilotażowe (opracowywanie innowacyjnych metod dydaktycznych) oraz projekty tematyczne (rozwój europejskiego systemu punktów kredytowych dla kształcenia zawodowego, rozwój kształcenia ustawicznego),
- projekty językowe (rozwój metodyki nauczania języków obcych dla potrzeb zawodowych, tworzenie procedur oceniania kompetencji i badania potrzeb językowych),
- badania i analizy (tworzenie i aktualizacja zbiorów, opracowań badawczych i analiz dotyczących zagadnień kształcenia zawodowego, szeroko rozumiana wymiana informacji),
- projekty wymian i staży (organizowanie szkoleń służących doskonaleniu zawodowemu, dofinansowanie staży dla uczniów szkół zawodowych, studentów, młodych pracowników i absolwentów oraz dofinansowanie wymiany doświadczeń szkoleniowców i nauczycieli).

Przykład projektu Leonardo da Vinci:

Projekt "Budowa systemu obsługi hotelowego gościa niepełnosprawnego – Senior", został zrealizowany przez Centrum Kształcenia Praktycznego w Kołobrzegu oraz Berufsfachschule w Greifswaldzie. W projekcie wzięli udział uczniowie szkół hotelarskich, którzy odbyli trzytygodniową staż w niemieckim ośrodku rehabilitacyjnym dla osób starszych. Praktykanci zapoznali się ze specyfiką pracy z ludźmi w podeszłym wieku, profesjonalną obsługą, sprawowaniem opieki oraz sposobami komunikacji. Poznali także praktyczne zasady postępowania i nawiązywania kontaktu z ludźmi niepełnosprawnymi. Odbyta praktyka dała uczniom doświadczenia, które w przyszłości mogą wykorzystać, prowadząc własną działalność hotelarską lub gastronomiczną.

Więcej informacji o programie na stronach: www.bkkk-cofund.pl , www.sokrates-leonardo.de

Program Młodzież

Jeśli chcesz pracować za granicą jako wolontariusz, nawiązywać kontakty z partnerami w innych krajach, realizować swoje pomysły w twojej miejscowości czy w regionie lub pracować z młodzieżą, to jest program dla ciebie.

Adresatami tego programu są młodzi ludzie w wieku 15-25 lat, a jego główne cele to:

- promocja i aktywne włączenie się młodzieży w rozwój idei zjednoczonej Europy,
- integracja młodych ludzi ze społeczeństwem, przygotowywanie do życia obywatelskiego,
- poszerzenie wiedzy i kompetencji uczestników programu, opanowanie nowych umiejętności,
- zwiększenie znaczenia i skuteczności lokalnych działań młodzieżowych poprzez włączenie do nich elementów europejskich,
- poznanie bogactwa i różnorodności kultury europejskiej oraz wspólnego dziedzictwa.

Program Młodzież podzielony jest na pięć akcji - każda ma inny charakter i odmienne cele szczegółowe.

Akcja 1. Młodzież dla Europy – wymiana młodzieży

Celem spotkań młodzieży z różnych krajów jest wzajemne poznanie się, przedyskutowanie problemów i wspólnych pomysłów.

Wymiana:

- może być dwustronna lub wielostronna,
- może trwać od 6 do 21 dni,
- wiek uczestników od 15 do 25 lat,
- w grupach od 16 do 60 osób,
- przebiega na terenie krajów programu.

Akcja 2. Wolontariat Europejski

Akcja ta polega na wysyłaniu młodych ludzi jako wolontariuszy do pracy w zagranicznych projektach ekologicznych, socjalnych, związanych z integracją europejską oraz goszczenie wolontariuszy z innych krajów.

- ma na celu zdobycie przydatnych do życia w społeczeństwie umiejętności,
- uczestnicy mogą być w wieku od 18 do 25 lat,
- może trwać do 12 miesięcy,
- program pokrywa koszty podróży, zakwaterowanie, wyżywienie, kieszonkowe.

Akcja 3. Inicjatywy Młodzieżowe

Umożliwia realizację pomysłów, działań służących społeczności lokalnej oraz wykorzystanie doświadczeń nabytych w trakcie wolontariatu.

Warunki:

- projekty muszą być przygotowane i realizowane we własnym kraju przez młodzież w wieku 15-20 lat,
- wiek uczestników: 15-25 lat,
- projekt musi mieć długofalowy charakter: trwać od 3 do 12 miesięcy,
- pierwszeństwo w realizacji mają projekty młodzieży z ubogich środowisk.

Akcja 4. Wspólne działania

Akcja jest połączeniem uzupełniających się wzajemnie programów UE w dziedzinie edukacji (Socrates, Leonardo da Vinci), dofinansowuje projekty promujące programy wspólnotowe.

Akcja 5. Działania wspierające

Jest akcją wspierającą wszystkich tych, którzy są zaangażowani w działalność młodzieżową, w przygotowanie i realizację projektów prowadzonych w ramach akcji 1, 2 i 3. Obejmuje szkolenia osób pracujących z młodzieżą oraz liderów młodzieżowych i osób realizujących projekty europejskie:

- wizyty studyjne, seminaria, staże, konferencje służące promowaniu współpracy i wymianie doświadczeń,
- działania eksperymentalne,
- badania nad problematyką młodzieżową.

Program "Młodzież" mogą być realizowane projekty o charakterze przygranicznym, zarówno ze względu na treść projektów, jak i formę organizacyjną. Np. w wymianach młodzieżowych priorytetem objęte są projekty dwustronne, w wolontariacie uczestnicy mogą dojeżdżać do pracy ze swoich miejsc zamieszkania po drugiej stronie granicy itp.

Więcej na temat programu na stronach:

www.youth.org.pl

www.youthfuereuropa.de

Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży

Organizacja ta powstała w wyniku podpisania, w 1991 r., przez rządy Polski i Niemiec umowy o polsko-niemieckiej współpracy młodzieży. Głównym zadaniem PNWM jest wspieranie polsko-niemieckiej wymiany uczniów i młodzieży, dofinansowanie można uzyskać w szczególności na organizację spotkań młodych Polaków i Niemców, praktyki, imprezy dokształcające, podróże do miejsc pamięci, publikacje.

Wnioski o dofinansowanie mogą składać zarówno instytucje publiczne, jak i organizacje pozarządowe, inicjatywy (również nie posiadające osobowości prawnej). Zasadą jest wspólne opracowywanie wniosku przez partnera polskiego i niemieckiego oraz wspólne planowanie i organizacja spotkania. Dotacje udzielane są dla uczestników programów w wieku od 12 do 26 lat oraz na osoby prowadzące program. Wnioski należy składać do biura w Poczdamie (wymiana pozaszkolna) lub w Warszawie (wymiana szkolna) albo do jednostki centralnej w Szczecinie.

Przykład zrealizowanego projektu

Współpraca pomiędzy I Liceum Ogólnokształcącym w Szczecinie i Gimnazjum Carolinum z Neustrelitz zaczęła się całkiem przypadkowo. Uczniowie i nauczyciele obu szkół uczestniczyli w seminarium na temat Unii Europejskiej we Vlotho. Tam właśnie poznali się i tam zapadła decyzja o wizycie polskiej grupy w Neustrelitz. Podczas spotkania w kwietniu, obie grupy przygotowywały plakaty na temat historii Polski, sztuki, zwyczajów, przepisów kulinarnych. Podczas kolejnej wizyty w Niemczech, 13 maja 2004 r. polska grupa wzięła udział w obchodach Dnia Polskiego w ramach Wiosny Europejskiej. W czerwcu 2004 r. planowany jest przyjazd gości z Niemiec, podczas którego głównym punktem programu będzie wspólne sadzenie drzewek przed I LO oraz porządkowanie miejsca pamięci tzw. "Krzywego lasu" w Gryfinie. Na te działania zostało przyznane dofinansowanie przez jednostkę centralną PNWM w Szczecinie.

Więcej informacji na stronach:

www.pomerania.org

www.pnwm.org

www.dpjw.org

RODZIAŁ V

Nasz Region – Nasza mała Europa

Region Zachodniopomorski

Kilka liczb: powierzchnia: 22 tys. 120 km², **ludność:** 1,73 mln, **stolica regionu:** Szczecin, 417 tys. mieszkańców, **inne większe miasta:** Koszalin (111 tys.), Świnoujście (40 tys.), Kołobrzeg (50 tys.), Stargard Szczeciński (73 tys.), **długość wybrzeża bałtyckiego:** 150 km

Pomorze Zachodnie zajmuje północną część Pojezierza Południowobałtyckiego: ciągnie się od dolnej Odry po Pojezierze Kaszubskie, i obejmuje Pojezierze Myśliborskie, Choszczeńskie, Ińskie, Drawskie oraz Wysoczyznę Łobeską i Polanowską.

Szczecin jest największym miastem Pomorza Zachodniego, którego początki sięgają VIII wieku. Okolice Szczecina są spokojne, malownicze, pełne bardzo starych drzew i zabytków.

Województwo zachodniopomorskie to także jeden z najpiękniejszych i najbardziej czystych ekologicznie regionów Polski. Około 6% powierzchni to wody licznych zbiorników Pojezierza Słowińskiego, Drawskiego, Myśliborskiego, Wałęckiego i Ińskiego. Największymi zbiornikami wodnymi jest Zalew Szczeciński (687 km²), który wraz z innymi jeziorami jak np. Dąbie, Drawsko, Lubię i Miedwie jest doskonałym miejscem do uprawiania żeglarstwa, windsurfingu i kajakarstwa. Wypoczynek nad morzem zapewnia 185-kilometrowa piaszczysta plaża. Mekka dla chcących uprawiać wakacje w siodle to, między innymi, liczące ponad 120 lat stado ogierów w Łobzie oraz położone kilka kilometrów od morza stadniny w Nowielicach i Świerznie. Kryte ujeżdżalnie, wspaniałe okolice do jazdy terenowej umożliwiają korzystanie z tej formy wypoczynku przez cały rok.

Województwo zachodniopomorskie jest potentatem w dziedzinie pól golfowych. W Kołczewie, Binowie, Łukęcinie można nie tylko rozpocząć naukę gry w golfa, lecz również wziąć udział w organizowanych tam turniejach.

Schroniska młodzieżowe w regionie:

- **Szczecin** 70-467, ul. Monte Cassino 19a, tel. (0-91) 422 47 61, fax (0-91) 423 56 96;
- **Świnoujście** 72-600, ul. Gdyńska 26, tel./fax (0-91) 327 06-13;
- **Drawsko Pomorskie** 78-500, ul. Warmińska 1, tel. (0-94) 363 2215 fax (0-94) 363 25 22;
- **Koszalin** "Gościniec" 75-735, ul. Gnieźnieńska 3, tel. (0-94) 342 60 68;
- **Mielno-Unieście** 76-032, ul. Świerczewskiego, tel. (0-94) 318 93 99;
- **Pobierowo** 72-346, ul. Mickiewicza 19, tel./fax (0-91) 38 6 4 2 43, kategoria I;

Linki lokalizujące schroniska zostały zaczerpnięte z serwisu www.pilot.pl

Inne adresy: www.gryfnet.pl , www.zamek.szczecin.pl , www.zachodniopomorskie-um.pl

Meklemburgia Pomorze Przednie

Kilka liczb: powierzchnia: 23 tys. 173 km², **ludność:** 1,76 mln, **stolica regionu:** Schwerin (100 tys.), **inne większe miasta:** Rostock (198 tys.), Neubrandenburg (71 tys.), Stralsund (59 tys.), Greifswald (53 tys.), **długość wybrzeża bałtyckiego:** 1500 km (łącznie z wyspami).

Jeśli poszukujesz miejsca, gdzie natura, historia i tradycja w dalszym ciągu występują w harmonii - powinieneś przyjechać do Meklemburgii Pomorza Przedniego. Zachwycające i niepowtarzalne widoki czynią ten Region Pomocnych Niemiec jednym z najchętniej wybieranych kierunków wyjazdów wakacyjnych.

Dominującym elementem krajobrazu jest Wybrzeże Bałtyckie ze wspaniałymi plażami wysepkami i półwyspami oraz stromymi skałami takimi jak np. dobrze znany Kreidefelsen (Kredowy klif) na wyspie Rugii. W głębi łądu teren pojezierza obejmuje ponad 200 jezior, jedno z nich Mueritz - największe jezioro w Niemczech - to ulubiony cel miłośników sportów wodnych. W regionie znajdują się trzy parki narodowe oraz 261 rezerwatów przyrody. W parku Boddenslandschaft schronienie znalazło największe skupisko żurawi w Pomocnej Europie.

Meklemburgia - Pomorze Przednie to unikalne miejsce w Europie. Nie tylko nieskażona przyroda, ale także ponad stuletnia historia, miasta hanzeatyckie, wspaniała architektura w stylu gotyckim, zamki i pałace z różnych okresów historycznych, wiatraki, wiejskie domy kryte strzechą charakteryzują ten region. Być może właśnie to zainspirowało niemieckiego pisarza Fritza Reutera do stwierdzenia "To musi być miejsce, gdzie kiedyś był raj".

Schroniska młodzieżowe:

- **Jugendreizentrum Ludwigslust, 19288 Ludwigslust**, Alexandrinenplatz 1, tel. 03874/57 18 04, fax 03874/5718 09;
- **18439 Stralsund**, Am Kluetertor 1, tel. 03831/29 2160;
- **Ms Georg Buechner Jugendgasteschiff, 18057 Rostock**, Am Stadthafen 72, tel. 0381/6 70 03 20, fax 0381/6 70 03 21;
- **19061 Schwerin**, Waldschulenweg 3, tel. 0385/2130 05;
- **19067 Flessenow bei Schwerin**, tel. 03866/ 4 35.

Informacje zaczerpnięto ze stron: www.all-in-all.de , www.absolut-meckenburg.de , www.mv-regierung.de